

Beslutad av: Socialnämnden	Dokumenttyp: Riktlinje/Program
Dokumentansvarig: Hemvårdschef	Giltighetstid: Årligen
	Gäller från: 2011-11-01
	Diariennr: SOC 2011:59

Riktlinjer för LSS handläggning enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade i Åre kommun.

Riktlinjerna skall ses som ett stöd i handläggning och dokumentation av beslut enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Riktlinjerna skall säkerställa att kommunens invånare behandlas lika oavsett handläggare samt tydliggöra för medborgaren/brukaren vilket stöd man kan förvänta sig när man söker insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade i Åre kommun.

Åre kommun är skyldig enligt lag att informera om lagen, dess intentioner, rätten till insats och innehållet i insatserna.

Målet med verksamheten (5 § LSS) är att den enskilde ska känna delaktighet och jämlikhet i samhället.

Inledande bestämmelser 1 § LSS

Rätt till insatser enligt LSS kan föreligga om den enskilde omfattas av LSS personkrets. I 1 § LSS anges vilka som ingår i personkretsen. Personkretsbedömningen görs innan beslut om insats fattas. Bedömningen är en del av beslutet om insatser och kan överklagas.

Personkrets 1

Person som har utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd omfattas av personkrets 1. Som autismliknande tillstånd räknas Aspergers syndrom. Däremot ingår inte t ex ADHD.

Personkretstillhörigheten skall styrkas av intyg från behörig person, d v s legitimerad psykolog och/eller legitimerad läkare med specialkompetens. Det krävs att utvecklingsstörningen ska ha funnits före 16 års ålder för att omfattas av personkrets 1. När person är av utländsk härkomst kan detta vara svårt att få styrkt och man får då fästa stor vikt vid närståendes beskrivning av uppväxt och skolgång.

Personkrets 2

Person med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom omfattas av personkrets 2. Denna typ av hjärnskada kan ha uppstått genom yttre våld, t ex genom olycksfall eller sjukdom, tumörer eller hjärnblödning, m.m. Alzheimers sjukdom ingår i personkrets 2. Personkretstillhörigheten skall styrkas med begåvningsstest av legitimerad psykolog och/eller legitimerad läkare med specialkompetens.

Personkrets 3

Personer med varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd och service omfattas av personkrets 3. Eftersom personkretstillhörigheten är så avgörande för sökandens möjligheter att få insatser enligt LSS är det av största vikt att utredningen håller en hög kvalitet.

I utredningen bör styrkas att personen har **varaktiga** och **stora** funktionshinder, som uppenbart inte beror på normalt åldrande och att funktionshindret förorsakar **betydande** svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett behov av **omfattande** stöd eller service.

Underlaget för personkretsbedömningen kan styrkas av t.ex. läkare, psykolog eller arbetsterapeut.

Stora funktionshinder

Funktionshindret skall vara stort på så sätt att det inskränker på viktiga livsområden som t.ex. i hemmet, på arbetet, eller under fritiden samt förmågan att ta till sig information, att kommunicera, strukturera, organisera och förstå den egna vardagen eller förstå sin ekonomi.

Exempel på funktionshinder som kan omfattas av personkrets 3 kan vara uttalade förlamningar, svårartade invalidiserande effekter av t.ex. diabetes eller hjärt- och lungsjukdomar, grava syn- och hörselskador och olika former av psykiska funktionshinder.

Varaktiga funktionshinder

Funktionshindret ska vara varaktigt, det vill säga inte vara av tillfällig eller mer övergående natur. Det kan vara svårt att avgöra hur ett funktionshinder kan komma att utvecklas både på grund av funktionshindrets art men även på grund av att den beviljade insatsen kan påverka behovets varaktighet och omfattning. Genom att tidsbegränsa beslutet ges möjlighet att ompröva besluten så att de följer den enskildes behov.

Betydande svårigheter

Att inte klara vardagsrutiner som t.ex. toalettbestyr och hygien, påklädning, mathållning, kommunikation, förflyttning inom- eller utomhus, sysselsättning och nödvändig träning och/eller behandling. Det kan också handla om att kunna göra sig förstörd eller förstå sin ekonomi. Betydande svårigheter kan också vara då en person löper risk att bli isolerad på grund av sitt funktionshinder.

Omfattande behov av stöd eller service

Detta kan vara behov av hjälp med toalettbesök, påklädning, matlagning, skrivning och läsning, kommunikation, förflyttning, sysselsättning och rekreation. Med omfattande menas att den enskilde i allmänhet har ett dagligt behov av långvarigt eller upprepat stöd i olika situationer och miljöer. Ibland kan det dock behövas återkommande insatser av så speciell art att de trots mindre tidsåtgång är att betrakta som omfattande. Personens behov av stöd och service skall ske utifrån en sammanvägning av medicinska, sociala och psykologiska faktorer. För människor med flera funktionshinder måste den samlade effekten bedömas. Små men flera funktionshinder kan sammantaget förorsaka betydande svårigheter.

Personer över 65 år

Personer över 65 år vars funktionshinder uppenbart inte beror på normalt åldrande kan omfattas av LSS. Även när åldrandet förstärker ett funktionshinder kan den enskilde omfattas av LSS. Undantaget är insatsen personlig assistans som inte kan beviljas personer som ansöker efter 65-årsdagen.

Rätten till insatser 7 § LSS

Den enskilde skall genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor. Insatserna skall vara varaktiga och samordnade.

Insatserna skall anpassas till den enskildes individuella behov samt utformas så att de är lätt tillgängliga för de personer som behöver dem, och stärker deras förmåga att leva ett självständigt liv.

Behovsbedömning

Att bedöma behov är en process som omfattar både utredning och planering.

I behovsbedömningen ingår att;

- Utredda behov
- Bedöma om den enskilde har rätt till insatser
- Besluta om insatser
- Planera genomförandet av och följa upp beslutade insatser

De personer som tillhör personkretsen har rätt till insatser enligt § 9 under förutsättning att;

- Personen begär insatser
- Personen behöver insatser
- Behovet inte tillgodoses på annat sätt

Rätten till en viss insats enligt LSS ger inte automatiskt rätt till övriga insatser enligt LSS.

Den enskilde ska hos kommunen ansöka om LSS insatser hos kommunens handläggare av LSS. Ansökan av LSS-insats kan göras av den enskilde själv. Om den enskilde är under 15 år eller uppenbart saknar förmåga att på egen hand ta ställning i frågan, kan vårdnadshavare, god man, förmyndare eller förvaltare ansöka om insatsen åt den enskilde. Barnets åsikter ska värderas och beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad.

I § 8 LSS markeras att ansökan om insatser enligt LSS bygger på frivillighet. Insatser enligt denna lag ska ges den enskilde endast om hon eller han begär det.

Efter ansökan tar handläggaren kontakt inom 5 arbetsdagar.

Utredningstiden det vill säga processen från ansökan till att beslut är fattat ska ske skyndsamt.

Beslutet skickas till den sökande. Handläggaren ska i samband med beslutet försäkra sig om att den enskilde har förstått vilka insatser han/hon blivit beviljad samt informera om på vilket sätt kontakt kommer att tas med utföraren av insatserna.

Om den enskilde inte har rätt till den sökta insatsen ges ett skriftligt beslut om avslag. Avslag kan också ges för en del av ansökan. Skäl till avslag kan vara att personen inte tillhör personkretsen eller inte har behov av insatsen eller att behoven tillgodoses på annat sätt.

Beslutet kan överklagas till förvaltningsrätten. Handläggaren ska i samband med att beslut överlämnas informera om hur en överklagan går till. Om den enskilde är missnöjd med fattat beslut ska handläggaren vara behjälplig med att överklaga beslutet om så önskas.

Förhandsbesked

En person som omfattas av LSS och vill flytta till en annan kommun har rätt att i förväg få besked av inflyttningsskommunen om sökta insatser.

Insatser 9 § LSS

Insatserna för särskilt stöd och service är

1. Rådgivning och annat personligt stöd som ställer krav på särskild kunskap om problem och livsbetingelser för människor med stora och varaktiga funktionshinder.
2. Biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistans timmar enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken.
3. Ledsagarservice.
4. Biträde av kontaktperson.
5. Avlösarservice i hemmet.
6. Korttidsvistelse utanför det egna hemmet.
7. Korttidstillsyn för skolgång över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov.
8. Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn eller ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet.
9. Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna.
10. Daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig.

Råd och stöd

Råd och stöd är stödinsatser av övergripande natur och som ligger hälso- och sjukvården nära. Insatser kan ges bl.a. av kurator, psykolog, dietist, sjukgymnast, talpedagog, arbetsterapeut m fl. Insatsen är inte sjukvårdande behandling utan är av rådgivande och stödjande karaktär. Stödet kan ges till den enskilde eller/och till personal.

Beslut om rådgivning och annat personligt stöd för barn och ungdomar upp till 18 år ansvarar Jämtlands läns landsting/barnhabiliteringen för. Åre kommun ansvarar för beslut om råd och stöd för vuxna. Beslut om råd och stöd är en tidsbegränsad insats som beviljas utifrån behov. Insatser om råd och stöd beslutas av handläggare LSS.

Biträde av personlig assistent/assistansersättning

Personlig assistans beviljas till personer som tillhör personkretsen enligt LSS och som har behov av varaktig och omfattande hjälp i den dagliga livsföringen avseende de grundläggande behoven enligt nedan:

- behov av hjälp med personlig hygien

- behov av hjälp vid måltider
- behov av hjälp med att klä av och på sig
- behov av hjälp med att kommunicera med andra eller
- behov av annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade

Den som bedöms ha ovanstående behov har även rätt till assistans för andra personliga behov, exempelvis i samband med fritidsaktiviteter och sysslor i hemmet vilka utförs tillsammans med den enskilde.

Både kommunen och försäkringskassan kan fatta beslut om personlig assistans.

Om den enskildes behov av assistans för sina grundläggande behov beräknas till 20 timmar/vecka eller därunder fattar kommunen beslut om assistans enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Om den enskildes behov av assistans för sina grundläggande behov överstiger 20 timmar/vecka fattar försäkringskassan beslut om assistansersättning.

Om behov finns av tillfällig utökning och den enskilde har assistansersättning och eller kommunalt beslut om personlig assistent ska ansökan om detta ske hos kommunens handläggare LSS.

Om behov finns av stadigvarande utökning och den enskilde har assistansersättning från Försäkringskassan ska ansökan göras hos Försäkringskassan.

Om behov finns av stadigvarande utökning och den enskilde har ett kommunalt beslut om biträde av personlig assistent ska ansökan göras hos kommunens handläggare LSS (ej överstigande 20 timmar/vecka för grundläggande behov).

Du kan inte få personlig assistent eller assistansersättning från försäkringskassan om du t ex bor i gruppbostad enligt LSS, vårdas på en institution som tillhör staten, en kommun eller ett landsting, vistas i eller deltar i barnomsorg, skola eller daglig verksamhet enligt LSS.

Om det finns särskilda skäl kan du däremot få eller få behålla din assistansersättning och eller ditt kommunala beslut om personlig assistent när du vårdas på sjukhus en kortare tid, deltar i barnomsorg, skola eller i daglig verksamhet

Särskilda skäl kan vara att den enskilde är i ett mycket stort behov av att ha en speciell person med nödvändig kompetens nära knuten till sig hela tiden, t ex för den enskildes behov av kommunikation.

Den enskilde kan organisera anställningen av den personliga assistenten på olika sätt:

- genom att själv ha arbetsgivaransvaret för sina assistenter
- genom att anlita kooperativ eller annat företag som arbetsgivare för sina assistenter
- genom att anlita Åre kommun som arbetsgivare åt sina assistenter

Oavsett genom vem den enskilde väljer att organisera sin personliga assistans så har kommunen det yttersta ansvaret. Detta innebär t ex att om den enskilde valt en assistanssamordnare utanför kommunen och denne samordnare av olika skäl, till exempel om personliga assistenten är sjuk, inte kan tillgodose assistans så har kommunen skyldighet att i detta läge ordna assistans.

Ledsagarservice

Syftet med ledsagarservice är att den enskilde ska ha möjlighet att komma ut i samhället samt skapa och bibehålla kontakter med andra. Servicen ska vara individuellt utformad och kan t ex

handla om att besöka vänner, delta i fritids- och kulturaktiviteter eller komma ut på en promenad. Ledsagarservice kan också vara att t ex besöka tandläkare eller hälsocentral. Beslut om ledsagarservice ska tillförsäkra den enskilde goda levnadsvillkor. Beslutet anges i timmar per vecka, per månad eller per år. I beslutet ska syftet med insatsen ingå.

Ledsagarservice kan även beviljas till personer som bor i bostad med särskild service eller annat särskilt boende om behov finns och behovet inte tillgodoses på annat sätt. Det personliga stödet för fritids- och kulturaktiviteter ska normalt och i första hand tillgodoses inom ramen för bostad med särskild service.

Om den enskilde är beviljad personlig assistans ska behovet av ledsagning ingå i den personliga assistansen.

I bedömningen av ledsagarservice ska tas hänsyn till den enskildes hela situation, vilka övriga insatser den enskilde har t ex i samband med fritids- och kulturaktiviteter, daglig verksamhet eller särskilt boende.

Vid bedömningen om ledsagarservice för semesterresa, för att tillförsäkra den enskilde goda levnadsvillkor ska bland annat beaktas hans eller hennes ålder och i vilken omfattning han eller hon tidigare beviljats ledsagarservice för att resa.

Biträde av kontaktperson

Syftet med kontaktperson är att erbjuda social kontakt som kan ersätta eller komplettera kontakten med anhöriga och/eller vänner och på så vis bryta den enskildes isolering och underlätta ett självständigt liv i samhället. Kontaktpersonen är en medmänniska som ska stötta den enskilde att komma i kontakt med andra människor och komma ut i samhället. Stödet bör också kunna ges av en familj, så kallad stödfamilj. Kontaktpersonen kan även ge råd till den enskilde i situationer som inte är av komplicerad natur.

Kontaktpersonen bör ses som ett icke-professionellt stöd och några speciella krav på yrkeskompetens bör sålunda inte ställas.

Kontakten mellan kontaktpersonen och den enskilde ska anpassas efter den enskildes behov och önskemål. Kontakten kan till exempel ske någon gång per vecka i form av telefonsamtal, besök i hemmet, promenad eller liknande.

Även personer som bor i bostad med särskild service kan ha behov av och rätt till en kontaktperson.

Insatsen kontaktperson är tidsbegränsad i normalfallet för ett år i taget.

Anhöriga som lever i hushållsgemenskap med den funktionsnedsatta bör inte ges uppdrag som kontaktperson.

Avlösarservice i hemmet

Syftet med avlösarservice är att ge anhöriga eller familjehemsföräldrar möjlighet till avkoppling och för att kunna genomföra aktiviteter som den funktionsnedsatta inte deltar i. Avlösarservice ges med hemmet som utgångspunkt men givetvis får avlösaren och den funktionsnedsatta lämna hemmet för att göra olika aktiviteter. Avlösarservicens uppgift är omvårdnad av den funktionsnedsatta och ska ha en personlig karaktär genom att anpassas efter den enskildes behov och önskemål.

Insatsen avlösarservice beviljas i timmar. Beslutet anges i timmar per vecka, per månad eller per år. I beslutet ska syftet med insatsen ingå.

Det går inte att föra över timmar från en period till en annan. Åre kommun ersätter inte timmar som överstiger det beviljade antalet timmar. Familjen och avlösaren planerar själva hur timmarna fördelas.

Avlösaren ska godkännas av den enskilde.

Korttidsvistelse utanför det egna hemmet

Korttidsvistelse utanför det egna hemmet innebär att den enskilde tillfälligt får vistas på ett korttidshem, hos en familj eller delta i en lägerverksamhet. Insatsen beviljas utifrån att anhöriga ska kunna få avkoppling eller att den enskilde ska få möjlighet till miljöombyte. Korttidsvistelse ska även ge möjlighet till personlig utveckling och vara ett led i att bryta beroendeförhållandet mellan barn/ungdomar och föräldrar.

Korttidsvistelse beviljas i antal dygn. I beslutet ska framgå vilken form av korttidsvistelse utanför det egna hemmet som beviljats. Den enskildes/föräldrars önskemål om form av korttidsvistelse och hur dygnet ska förläggas ska framgå av utredningen.

Om det vid behov krävs utökning ska ett nytt beslut beviljas av handläggare LSS.

Vid insatsen korttidsvistelse är kommunen huvudman för planering, innehåll och genomförande och har det övergripande ansvaret.

Vid insatsen stödfamilj ska barnets föräldrar godkänna stödfamiljen.

Vid ansökan av korttidsvistelse i form av läger ska det i ansökan framgå en beskrivning av lägret samt planerad tid för lägervistelsen.

Lägervistelsen kan bedrivas av olika föreningar, organisationer, myndigheter etc.

Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov

Korttidstillsyn vänder sig till ungdomar som tillhör personkretsen och kan ha svårt att klara sig själva när föräldrarna förvärvsarbetar. Det finns inget som säger att förvärvsarbete är ett krav för att få insatsen. Det avgörande är den enskildes behov.

Det är av stor vikt att insatsen korttidstillsyn ger ungdomarna en trygg situation och en meningsfull sysselsättning. Behovet av tillsyn och verksamhet kan vara varierande. Det innebär att tillsynen måste kunna utformas flexibelt med utrymme för individuella lösningar. Vissa ungdomar kan t ex behöva tillsyn och hjälp i hemmet. För andra kan kommunens skolbarnomsorg i form av fritids vara den bästa lösningen.

Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdom

Barn och ungdomar som trots olika stödinsatser inte kan bo kvar i föräldrahemmet har rätt till boende i familjehem eller i bostad med särskild service för barn och ungdom.

Föräldrarnas ansvar enligt föräldrabalken inklusive försörjningsansvaret kvarligger hos föräldrarna.

Bostad med särskild service för barn och ungdomar är avsedd för ungdomar upp till 18 år.

Bostad med särskild service kan vara aktuellt när elever går skola på annan ort än hemorten men kan också vara aktuellt för att tillgodose komplicerade omvårdnadsbehov.

Beslut om bostad med särskild service för barn och ungdomar beviljas för ett år i taget.

För att elever som går skola på annan ort och bor på elevhem ska kunna bo kvar tills dess de slutat skolan kan beslutet beviljas till dess ungdomarna fyllt 19-20 år.

Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna

Vuxna personer som omfattas av lagen ska ha rätt till en bostad med särskild service. En sådan bostad kan utformas på olika sätt. Huvudformerna är servicebostad, gruppbofastad och särskilt anpassad bostad.

Med servicebostad avses sådan bostad som ger tillgång till gemensam service i form av måltider, personlig service eller omvårdnad. I insatsen bostad med särskild service ingår fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter, vilket innebär att dessa aktiviteter i princip ska tillgodoses också i en servicebostad.

En servicebostad kan vara en lämplig mellanform av bostad mellan ett helt självständigt boende i egen lägenhet och en gruppbofastad.

Med gruppbofastad avses bostäder med gemensamhetsutrymmen och där service och omvårdnad kan ges alla tider på dygnet. Gruppbofastad ska vara ett bostadsalternativt för personer som har ett så omfattande tillsyns- och omvårdnads behov att det behövs tillgång till personal hela dygnet. För att stärka och utveckla samspelet i gruppbofastaden krävs att gruppen, som delar gemensamma utrymmen, inte är för stor. I gruppbofastaden ska den enskildes hela stödbehov, omvårdnad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter i princip tillgodoses.

Med särskilt anpassad bostad avses bostad som har en viss grundanpassning av bostaden. I insatsen särskilt anpassad bostad ingår inte personalstöd.

I beslutet om bostad om med särskild service ska det framgå i vilken form insatsen ska verkställas.

Daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig

Personer som tillhör personkretsen 1 och 2 har rätt till daglig verksamhet efter individuell bedömning.

Verksamheten ska vara meningsfull och erbjuda personen stimulans, utveckling och gemenskap efter hans eller hennes önskemål. När verksamheten utformas är det viktigt att anpassa innehållet till den enskildes behov och förutsättningar. Verksamheten ska bidra till den personliga utvecklingen och främja delaktighet i samhället.

Beslut om daglig verksamhet beviljas i antal dagar/vecka dock max 5 dagar per vecka och för ett år i taget.

Individuell plan 10 § LSS

Den som har, eller kommer att få, en insats enligt LSS kan begära en individuell plan. Syftet med en individuell plan är att ge brukaren en samlad överblick över de insatser, stöd och service hon eller han får, eller skulle vilja ha i framtiden samt för att få ett grepp över vem som är ansvarig för de olika insatserna.

En individuell plan skapas på brukarens egen begäran, till skillnad från andra planer som t ex verksamhetsplaner/arbetsplaner och genomförandeplaner. Den individuella planen kan omfatta flera insatser från en eller flera huvudmän.

En begäran om individuell plan görs hos handläggare för LSS som också ansvarar för information, upprättande, uppföljning och samordning av den individuella planen.